

Monopol ej detsamma som icke-kommersiell

Den nystartade informationsbanken Infomedica, ägd av Apoteket AB och landstingen, marknadsför sig med vilseledande argumentation. Databasen är varken auktoriserad av Socialstyrelsen eller fri från kommersiella intressen.

Den första oktober startade Infomedica – ett Internetprojekt i kolossalformat som marknadsförs som »din och hela Sveriges auktoriserade informationsbank för hälso- och sjukvårdsfrågor». Det sägs vidare att »innehållet är utvecklat av experter inom vården, granskat och godkänt av Socialstyrelsen, ständigt aktuellt och utan kommersiella intressen.»

Detta är vilseledande marknadsföring. Infomedica är varken granskad och godkänd av Socialstyrelsen eller »icke-kommersiell». Bakom denna »icke-kommersiella» Internetsajt ligger Apoteket AB tillsammans med landstingen.

Apoteket AB har genom Socialstyrelsen fått loss 12 miljoner kronor av Dagmarpengar, och landstingen har satsat 150 000 kronor vardera, dvs 3,5 mil-

joner – totalt alltså 15 miljoner – för att skapa en informationsbank »utan kommersiella intressen». Ägarna har dessutom ansökt om ytterligare medel från KK-stiftelsen, som förfogar över några miljarder kronor från de gamla löntagarfonderna.

SoS kräver ändring

I en debattartikel i Dagens Industri den 13 oktober ställde jag två frågor:

1. Vem på Socialstyrelsen har lovat granska och godkänna Infomedica?
2. Har Socialstyrelsen överhuvud taget befogenheter att auktorisera enskilda företags verksamhet?

Ett par dagar senare svarar Nina Rehnqvist, överdirektör vid Socialstyrelsen:

»Socialstyrelsens enda uppgift har varit att i ett inledningsskede utföra en saklig granskning av det bearbetade materialet så att den patientinformation som läggs ut på nätet i sak stämmer överens med det ursprungliga materialet i vår databas. Granskningen gällde enbart det material vi själva ursprungligen tagit fram. På Infomedicas webbsida anges att Infomedica kommer att granskas och godkännas av Socialstyrelsen. Detta är alltså inte korrekt och vi har kontaktat Infomedica för att få till stånd en ändring.»

På en enkel fråga i riksdagen i samma ärende svarade dåvarande socialministern Anders Sundström den 14 oktober också att »enligt min mening har begreppet auktorisation felaktigt använts i sammanhanget».

»Kontakt med företrädare för SoS»

Den 21 oktober svarar Sven-Inge Carlson, informationsansvarig på konsortiet Infomedica, som alltså ägs av Apoteket AB och landstingen, att »Infomedica svarar mot ett politiskt uppdrag – nämligen informationsplikten – det vill säga att medborgarna får adekvat och korrekt information och kunskap inom för projektet aktuella områden».

Vidare skriver han:

»Infomedica måste ses som ett projekt som arbetar med samhällsinforma-

»Infomedica hävdar att de har ett politiskt uppdrag. Frågan är om det ökar eller minskar deras trovärdighet. Den som är konspiratoriskt lagd skulle kunna ana en kupp, som går ut på att hålla patienterna borta från doktorn för att spara pengar åt landstingen och samtidigt öka försäljningen av receptfria preparat på Apoteket.»

Författare

LOTTA MELLBERG

medicinreporter, grundare av »Kroppsjournalen» (se särskild faktaruta), Stockholm.

FAKTARUTA

»Kroppsjournalen»

(www.torget.se/kropp), som sedan snart två år finns på Internet, drivs av Multimedica AB. Det är ett hälsobibliotek öppet för allmänheten som våra medicinjournalister bygger tillsammans med för närvarande runt 50 läkare med specialistkompetens inom olika discipliner samt några barnmorskor.

Verksamheten finansieras genom att olika företag, föreningar och institutioner erbjuds möjligheten att sponsra »Fråga-experten»-spalter – självfallet utan något inflytande över innehållet på vare sig texter, frågor eller svar som publiceras på sajten. Än så länge är det läkemedelsföretag och Postens »Torget» som sponsrar.

tion, på uppdrag av dem som har ansvaret. Det som Apoteket AB bidrar med i projektet är information som finns i deras databaser och som har ett allmänt intresse. I Infomedica finns en egenvårdsdel, vilken är hämtad ur Apoteket ABs databas.

Beträffande den medicinska auktorisationen så har Infomedica en medicinskt sakkunnig som granskar all medicinsk information innan den läggs ut på Internet. Den medicinskt sakkunnige har i sin tur kontinuerlig kontakt med företrädare för Socialstyrelsen.»

Nu åtskilligt senare marknadsför sig alltså Infomedica fortfarande som »din och hela Sveriges auktoriserade informationsbank för hälso- och sjukvårdsfrågor» – detta trots att både landets socialminister och överdirektören Nina Rehnqvist gjort alldeles klart att Socialstyrelsen varken har vilja eller befogenhet att auktorisera Infomedica eller någon annan hälsosajt.

Apotekssortiment exponeras

Infomedica marknadsför sig också såsom varande »icke-kommersiell». Med kommersiell brukar man mena något som har med handel att göra eller något man gör för att göra en vinst. Apoteket är ett affärsdrivande bolag, vilket klart poängterats till exempel i samband med skrivelser om löner och pensionsavtal för Apoteket ABs VD.

Genom att lägga ut Apoteket ABs hela egenvårdsdel, med artiklar som bland annat gör reklam för Apotekets egna bindor och tamponger liksom tips och råd om allt som kan kureras med Apotekets receptfria medel har Infomedica positionerat sig som den enda verkligt kommersiella hälsosajten på nätet – än så länge.

Jag kan egentligen inte se att det vore någon skillnad om landstingen lierat sig med Astra eller Pharmacia & Upjohn i stället för Apoteket. De är alla företag som lever på att sälja sina och/eller andras produkter. Att man har monopol är inte detsamma som att man är »icke-kommersiell» – vilket i sin tur heller inte är detsamma som att man är trovärdig. Ingen misstror väl innehållet i DN, SvD, Läkartidningen eller Nyheterna

på TV4 bara för att det finns ägare i bakgrunden som gärna vill ha en vinst på sina investerade medel?

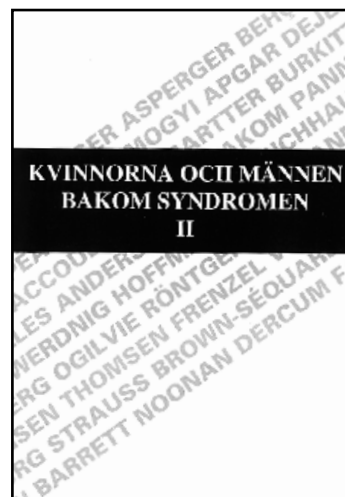
Spara pengar åt landstingen?

Infomedica hävdar att de har ett politiskt uppdrag. Frågan är om det ökar eller minskar deras trovärdighet. Den som är konspiratoriskt lagd skulle kunna ana en kupp, som går ut på att hålla patienterna borta från doktorn för att spara pengar åt landstingen och samtidigt öka försäljningen av receptfria preparat på Apoteket.

Doktor Barbro Näslund som är en av de läkare som svarar på frågor på Infomedica, säger i en artikel i Internetworkld att hon tror att sajten är »ett bra sätt att avlasta läkarna under telefonid».

Visst är det viktigt att hålla svenska medborgare informerade om deras rättigheter i vården. Och visst är det bra för alla med välinformerade patienter. Men den största delen av materialet – om inte allt – på Infomedica finns redan på Apotekets, landstingens och Socialstyrelsens egna hemsidor. Att satsa 12 miljoner Dagmarkronor på att lägga ut Apotekets egen hemsida ännu en gång – fast nu med Socialstyrelsens kvalitetsstämpel – måste väl ändå anses som en felinvestering.

Har för övrigt alla läkare som medverkat till innehållet i databasen Mars verkligen skrivit bort sin upphovsrätt, så att Socialstyrelsen har rätt att utan ersättning lämna ut materialet för kommersiellt bruk till exempelvis Apoteket AB? •

Ännu en syndrombok!

• Boken "Mannen bakom syndromet" har fått en efterföljare: "Kvinnorna och männen bakom syndromen" med 70 artiklar som publicerats i Läkartidningen under perioden 1990–1996. Den tar upp namn som Asperger, Bichat, Fanconi och Waldenström. Här finns också män "bakom metoden", exempelvis Doppler och Röntgen.

• Denna bok omfattar 248 sidor och är rikt illustrerad, även med färgbilder. Därtill finns en sammanställning (i förminskat utförande) av de uppskattade tidningsomslag som hör till serien. Priset är 190 kronor + porto (60 kronor).

Beställ här:

..... ex "Kvinnorna och männen bakom syndromen" à 190 kronor + porto.

BESTÄLLARE.....

ADRESS.....

POSTNUMMER/POSTADRESS

Insändes till Läkartidningen,
Box 5603, 114 86 Stockholm.
Telefax 08-20 76 19